

Inta Genese-Plaude

Indivīds un sabiedrība

Materiāls izstrādāts

ESF Darbības programmas 2007. - 2013.gadam „Cilvēkresursi un nodarbinātība”
prioritātes 1.2. „Izglītība un prasmes”
pasākuma 1.2.1. „Profesionālās izglītības un vispārējo prasmju attīstība”
aktivitātes 1.2.1.2. „Vispārējo zināšanu un prasmju uzlabošana”
apakšaktivitātes 1.2.1.1.2. „Profesionālajā izglītībā iesaistīto pedagogu
kompetences paaugstināšana”

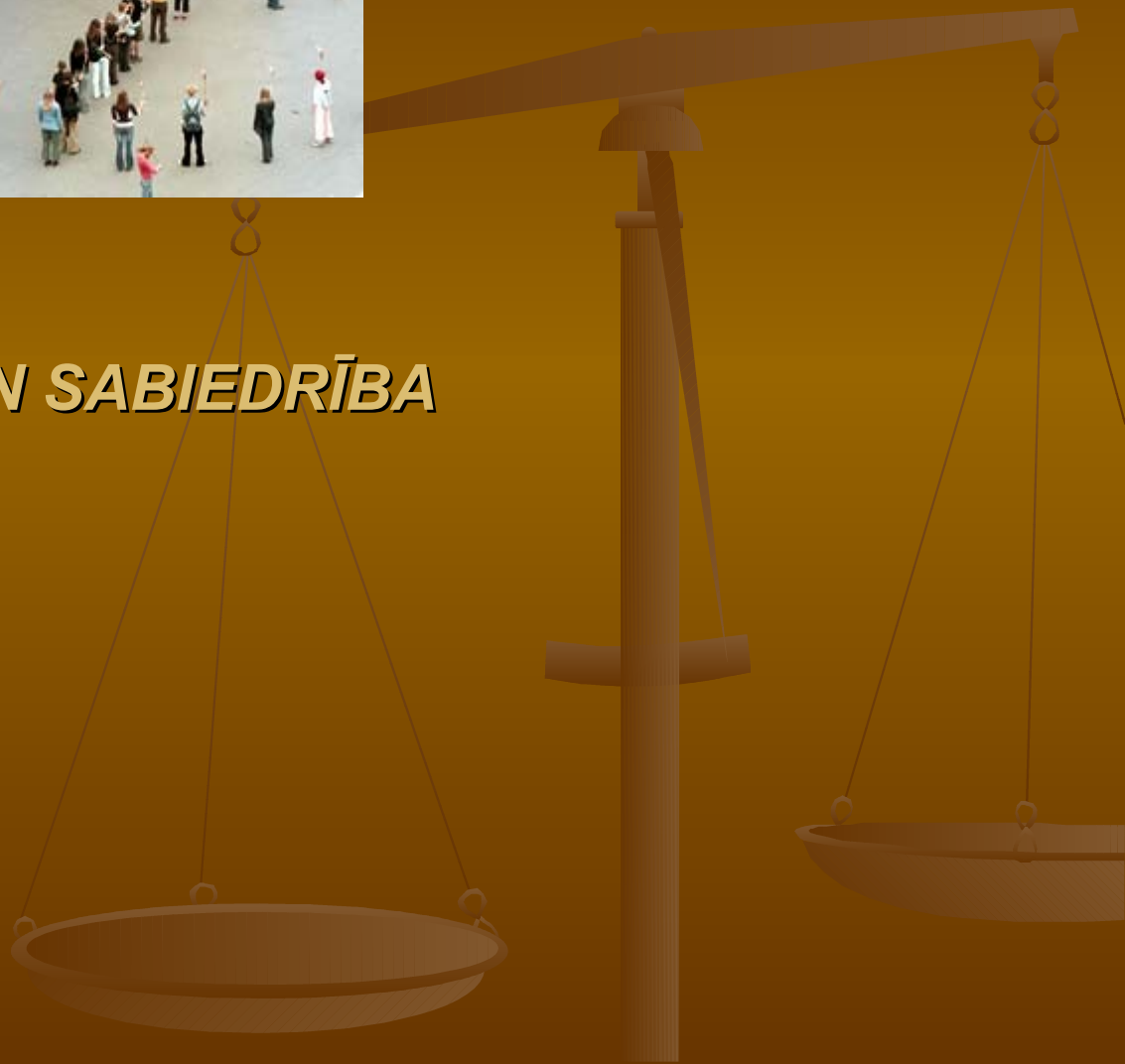
**Latvijas Universitātes realizētā projekta
„Profesionālajā izglītībā iesaistīto vispārizglītojošo mācību priekšmetu pedagogu
kompetences paaugstināšana”**

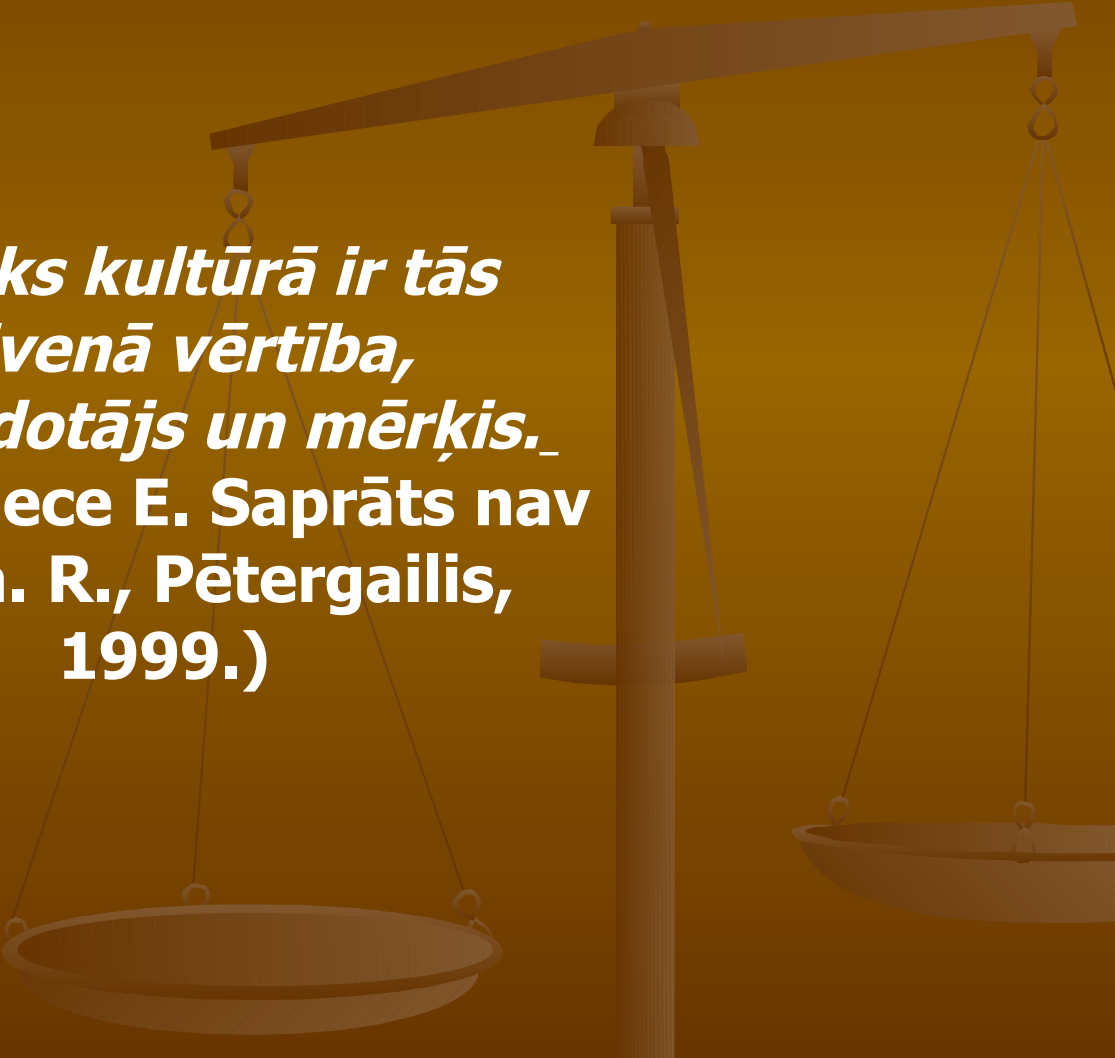
(Vienošanās Nr.2009/0274/1DP/1.2.1.1.2/09/IPIA/VIAA/003,
LU reģistrācijas Nr.ESS2009/88) īstenošanai.

Rīga, 2010

INDIVĪDS UN SABIEDRĪBA

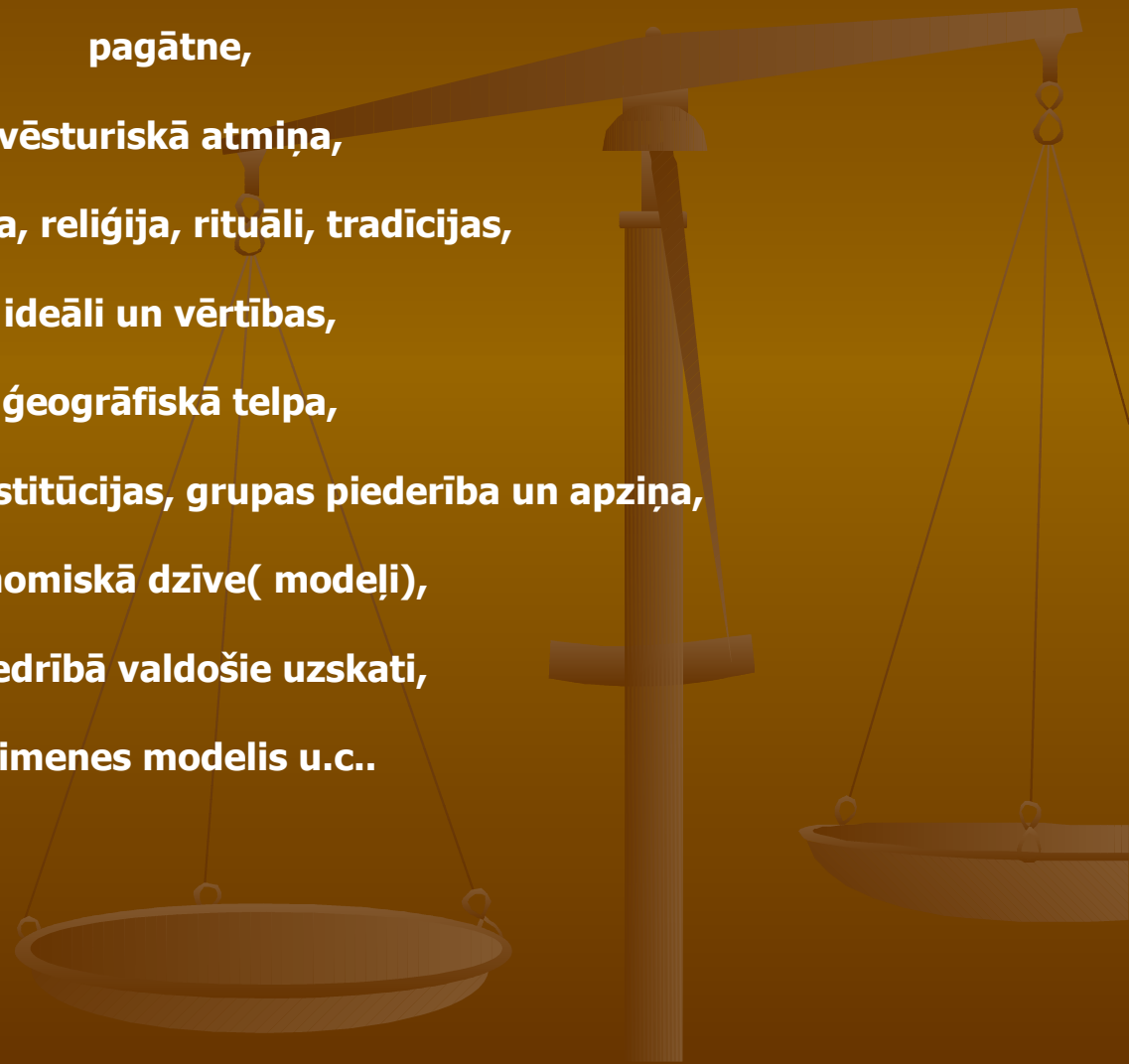

***Cilvēks kultūrā ir tās
galvenā vērtība,
tās veidotājs un mērķis.***
**(Buceniece E. Saprāts nav
ilūzija. R., Pētergailis,
1999.)**

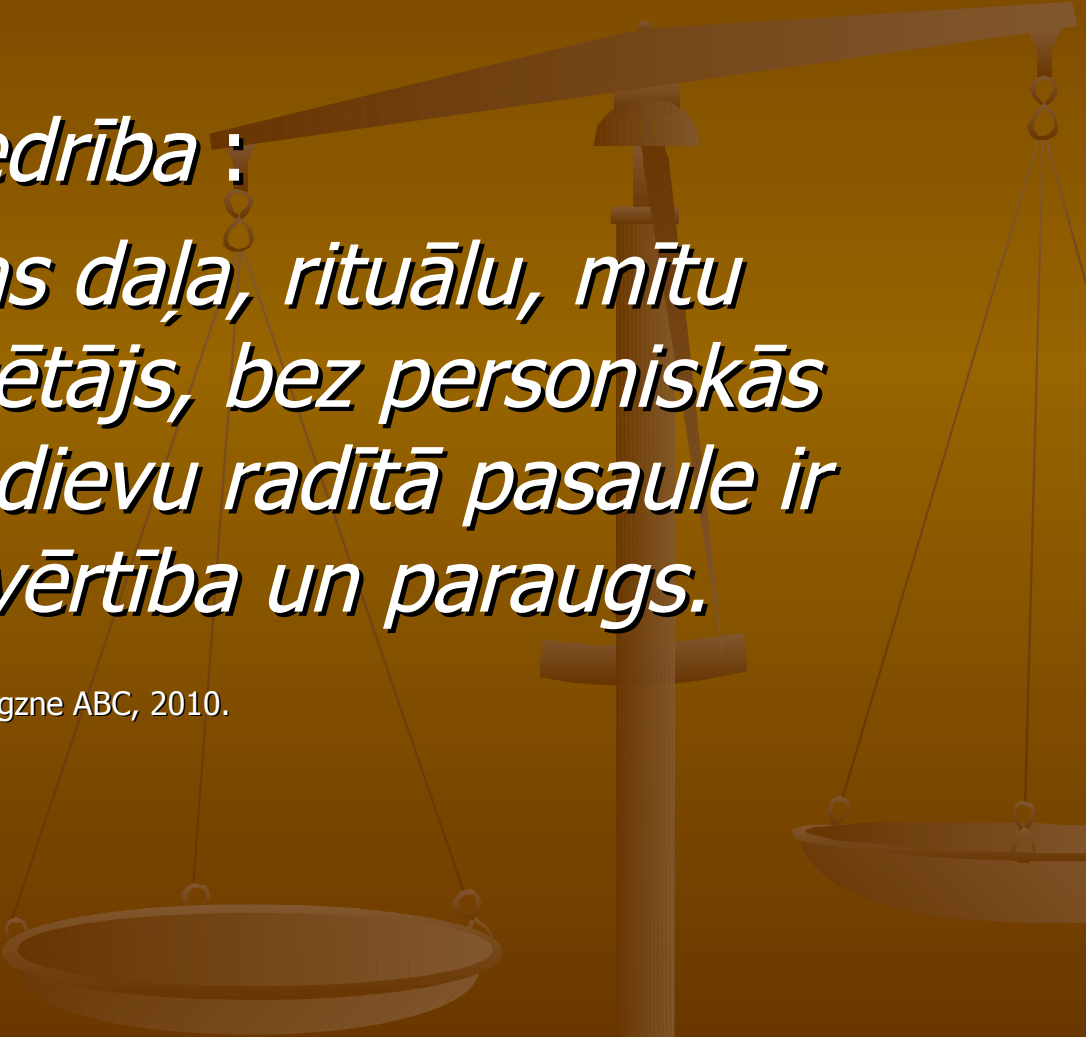
Faktori, kas ietekmē personības veidošanos kultūrā:

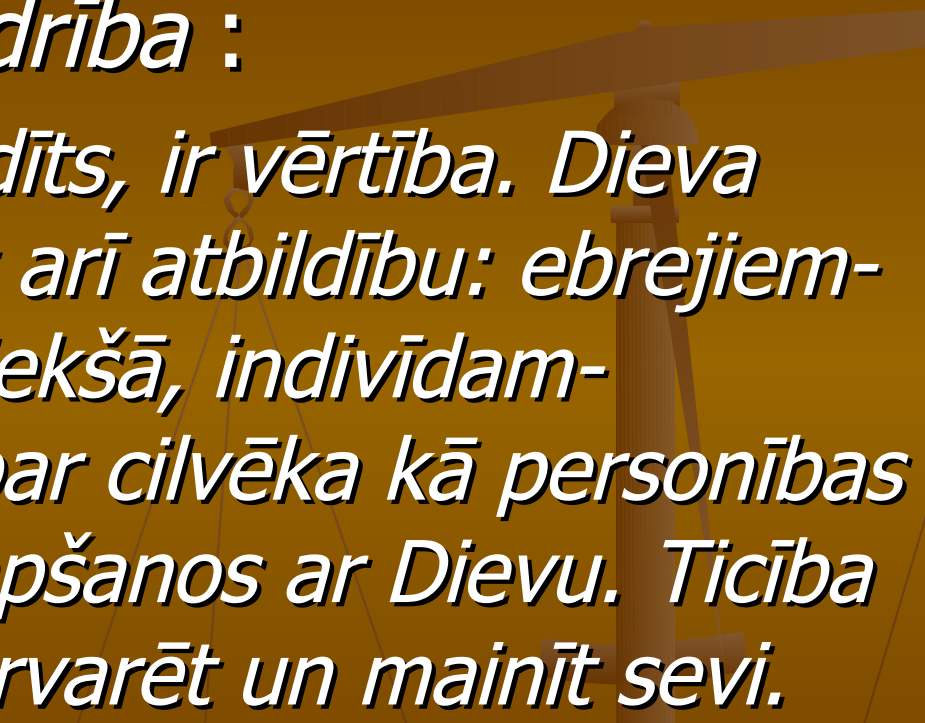
pagātne,
vēsturiskā atmiņa,
mitoloģija, reliģija, rituāli, tradīcijas,
ideāli un vērtības,
ģeogrāfiskā telpa,
dažādas sociālās institūcijas, grupas piederība un apziņa,
ekonomiskā dzīve(modeļi),
sabiedrībā valdošie uzskati,
ģimenes modelis u.c..

Indivīds ietekmē kultūras procesus
mainot, radot, un veicot jaunatklājumus.

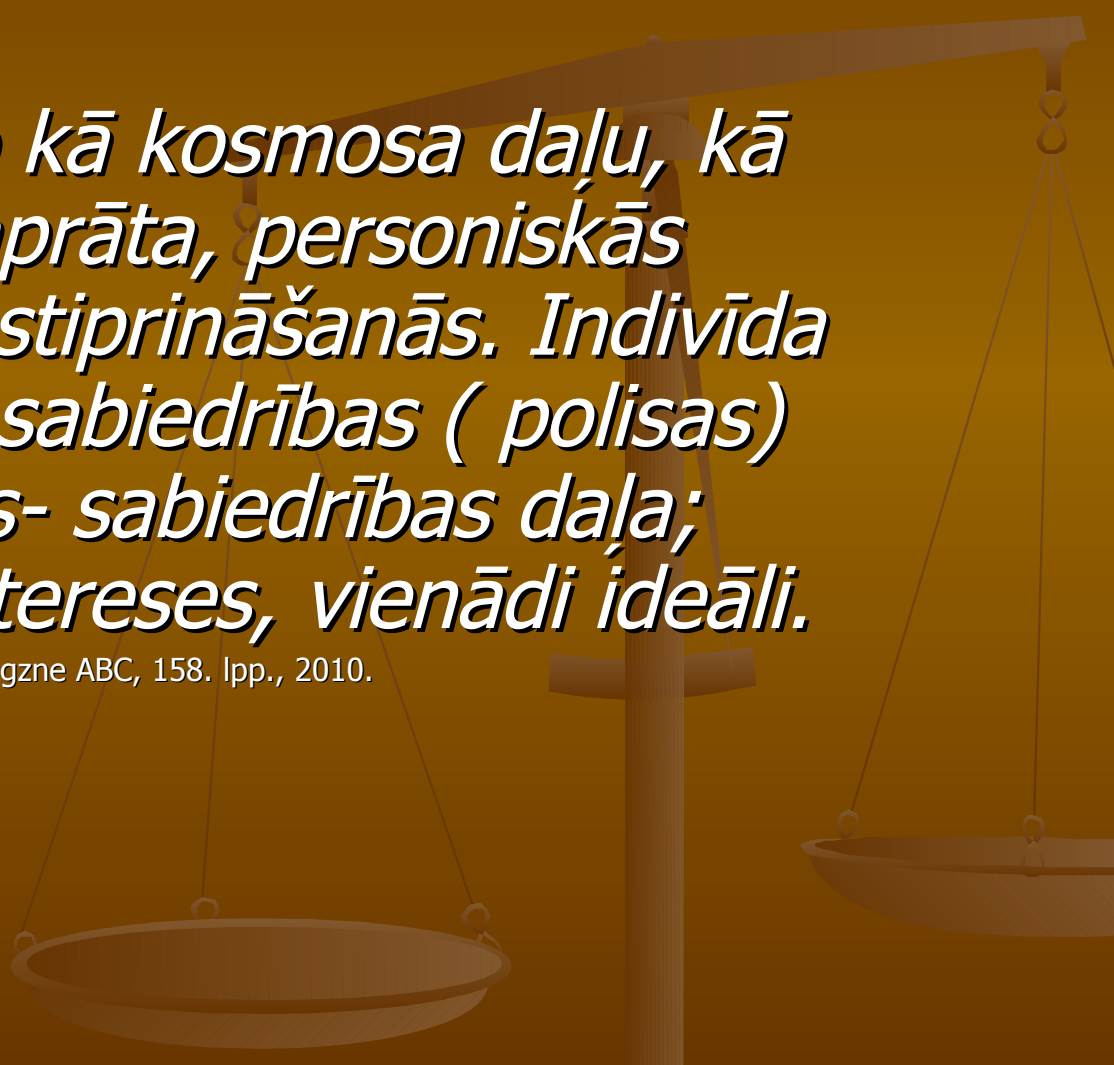
-
- *Aizvēsturiskā sabiedrība :*
Indivīds ir sabiedrības daļa, rituālu, mītu izpildītājs un realizētājs, bez personiskās idejas. Sākotnējā, dievu radītā pasaule ir vienīgā patiesība, vērtība un paraugs.

-
- *Senebreju sabiedrība :*
  - *Cilvēks ir Dieva radīts, ir vērtība. Dieva acīs Derība paredz arī atbildību: ebrejiem-kolektīvā Dieva priekšā, indivīdam-sabiedrībā. Ideja par cilvēka kā personības dzimšanu un sastapšanos ar Dievu. Ticība paceļ un rosina pārvarēt un mainīt sevi.*

Austruma S., Muižarāja I. Kulturoloģija vidusskolai. Zvaigzne ABC, 158. lpp., 2010.

- *Antīkā sabiedrība :*
- *Cilvēks sevi uzlūko kā kosmosa daļu, kā visu lietu mēru. Saprāta, personiskās gudrības ideālu nostiprināšanās. Individīda intereses sakrīt ar sabiedrības (polisas) interesēm. Individīds- sabiedrības daļa; visiem vienādas intereses, vienādi ideāli.*

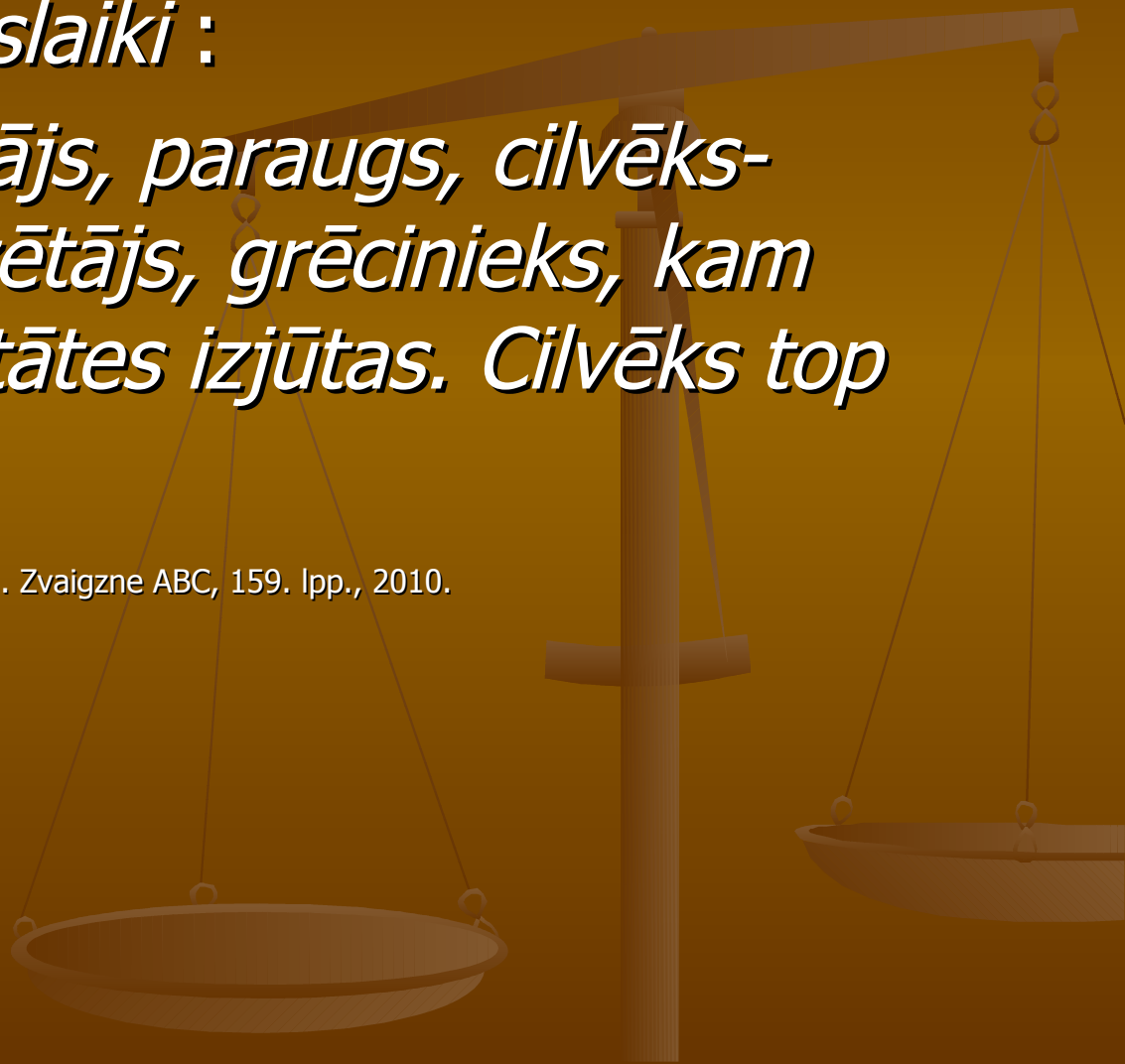
Austruma S., Muižarāja I. Kulturoloģija vidusskolai. Zvaigzne ABC, 158. lpp., 2010.

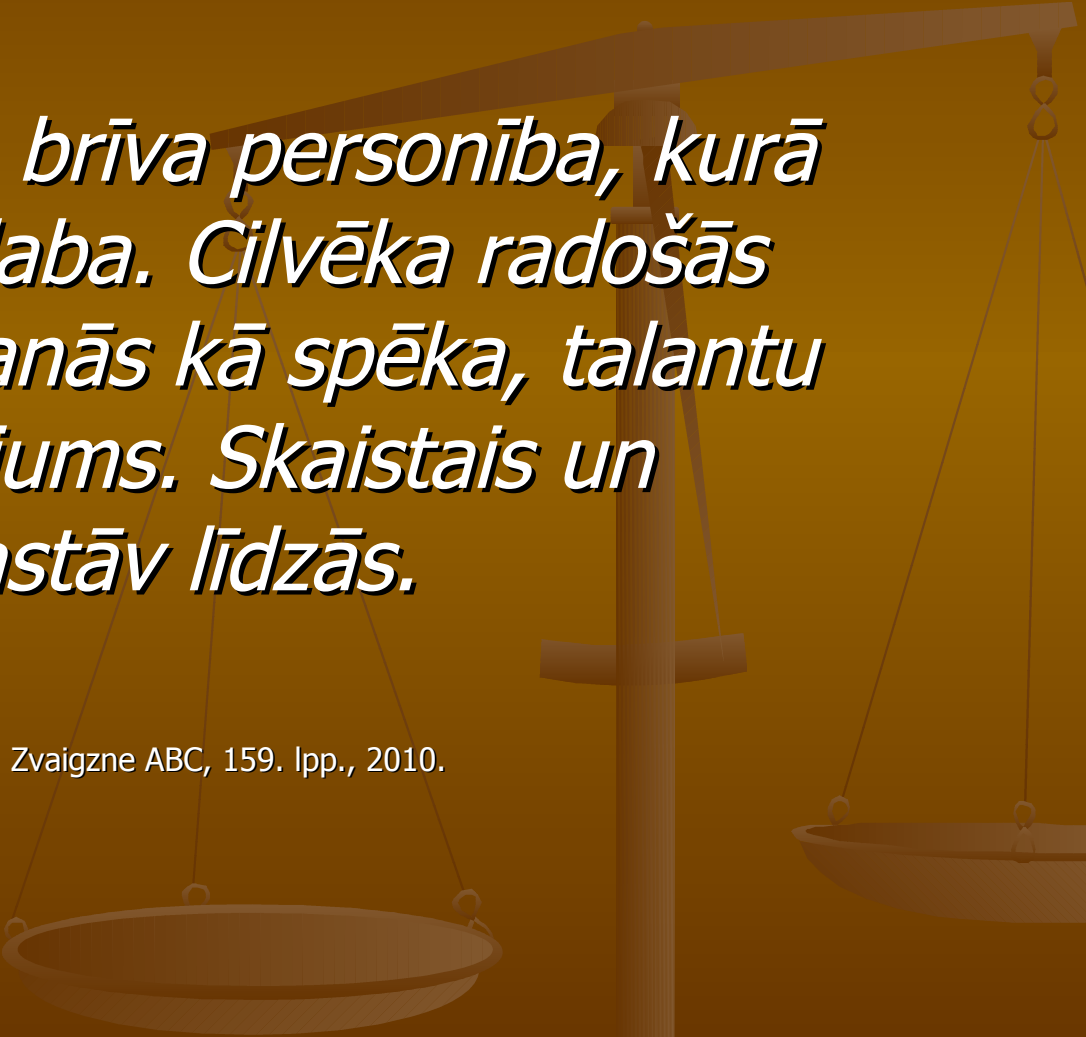

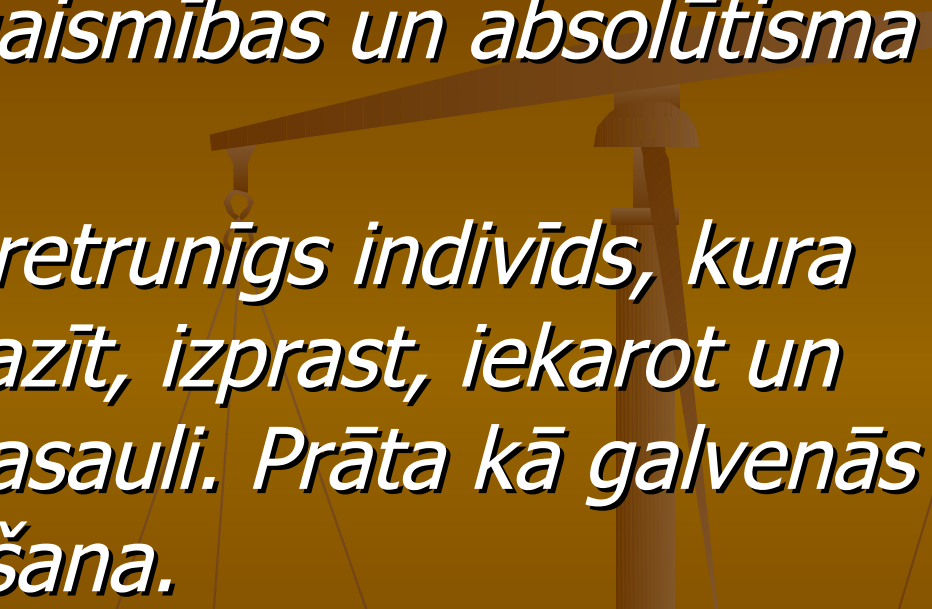
- *Kristietība un viduslaiki :*
- *Dievs ir visa radītājs, paraugs, cilvēks- Dieva gribas realizētājs, grēcinieks, kam vēl nav individualitātes izjūtas. Cilvēks top tikai caur Dievu.*

■ Austruma S., Muižarāja I. Kulturoloģija vidusskolai. Zvaigzne ABC, 159. lpp., 2010.

-
- *Renesanse :*
  - *Indivīds- atsevišķa brīva personība, kurā triumfē Dievs un daba. Cilvēka radošās aktivitātes atraisīšanās kā spēka, talantu un varas apliecinājums. Skaistais un neglītāis cilvēkā pastāv līdzās.*

■ Austruma S., Muižarāja I. Kulturoloģija vidusskolai. Zvaigzne ABC, 159. lpp., 2010.

-
- *Jaunākie laiki. Apgaismības un absolūtisma laikmets :*
  - *Daudzveidīgs un pretrunīgs indivīds, kura mērķis- atklāt, iepazīt, izprast, iekarot un pakļaut dabu un pasauli. Prāta kā galvenās vērtības pasludināšana.*

■ Austruma S., Muižarāja I. Kulturoloģija vidusskolai. Zvaigzne ABC, 159. lpp., 2010.

- *Modernisms :*

- *Cilvēks- uzvarētājs un zaudētājs, Dieva noliedzējs, atsvešinājies no dabas. Varas, industrijas un tehnikas kalps. Kosmopolīts.*

- Austruma S., Muižarāja I. Kulturoloģija vidusskolai. Zvaigzne ABC, 159. lpp., 2010.

- *Postmodernisms :*
- *Cilvēks- rotaļlieta dzīves spēlē (homo ludens). Individīds konstruē savu identitāti. Cilvēks pakļauts varu un tehnoloģiju spēkam, zaudējis saikni ar dabu un dievišķo. Ironisks, viedokļu daudzveidības apņemts, pasauli uztver nosacīti. Fragmentārisms domāšanā, dekonstrukcija. Vienpatis.*

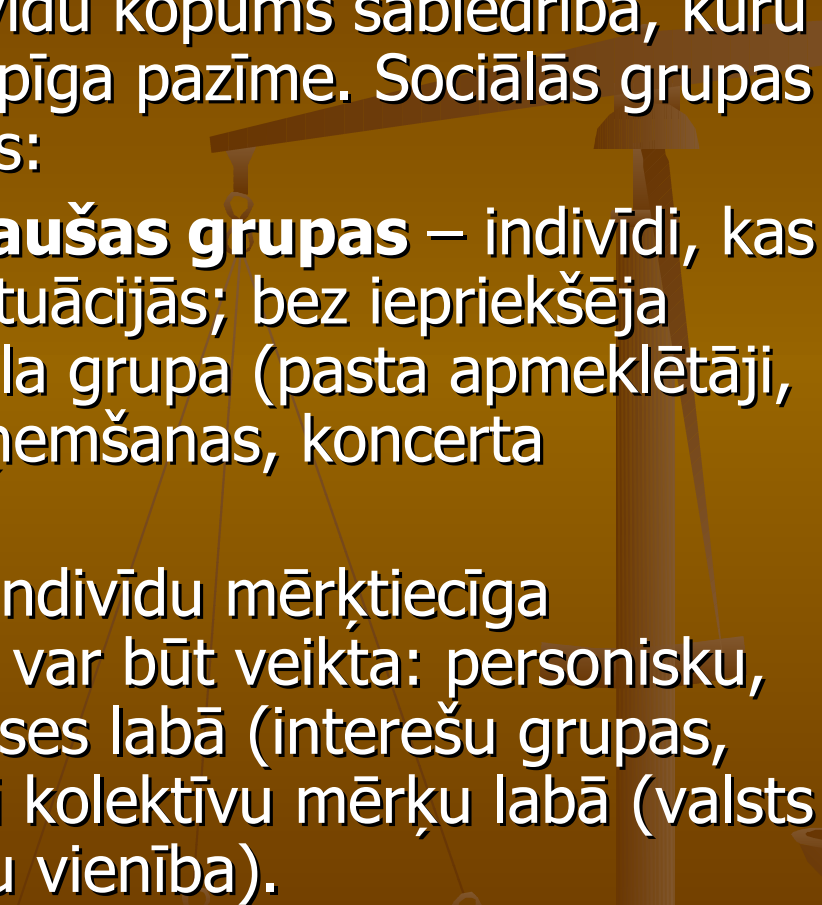
■ Austruma S., Muižarāja I. Kulturoloģija vidusskolai. Zvaigzne ABC, 159. lpp., 2010.

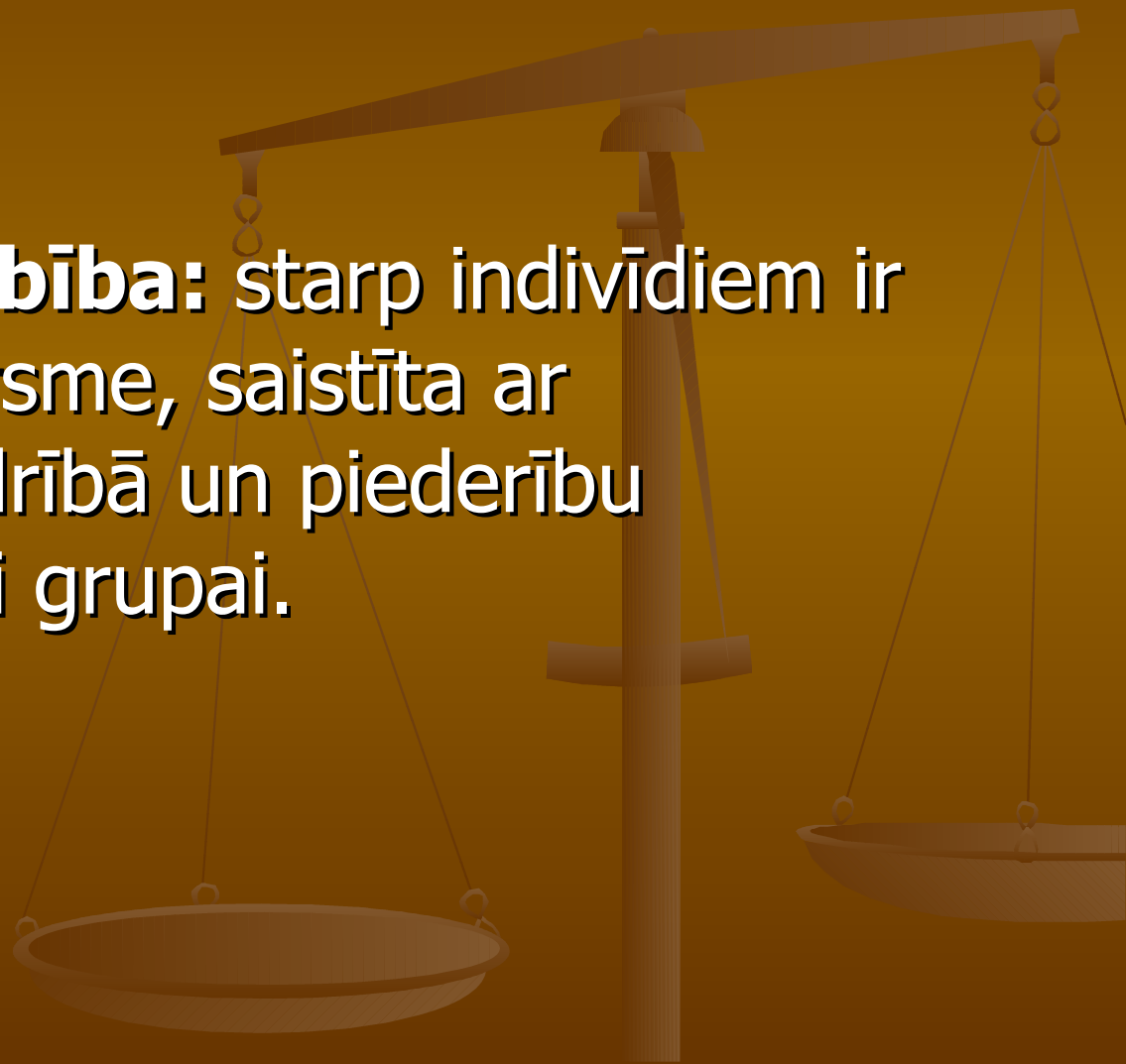
Freskas fragmentā redzami Platons un Aristotelis. Platons rāda uz augšu- uz ideju pasauli, Aristotelis uz leju- uz redzamo jeb apkārtējo pasauli, kurā viņš arī meklē patiesību.

Antīkais laikmets- indivīda saprāta, gudrības un ideālu nostiprināšanās laiks. Indivīds tiek uztverts kā sabiedrības daļa.

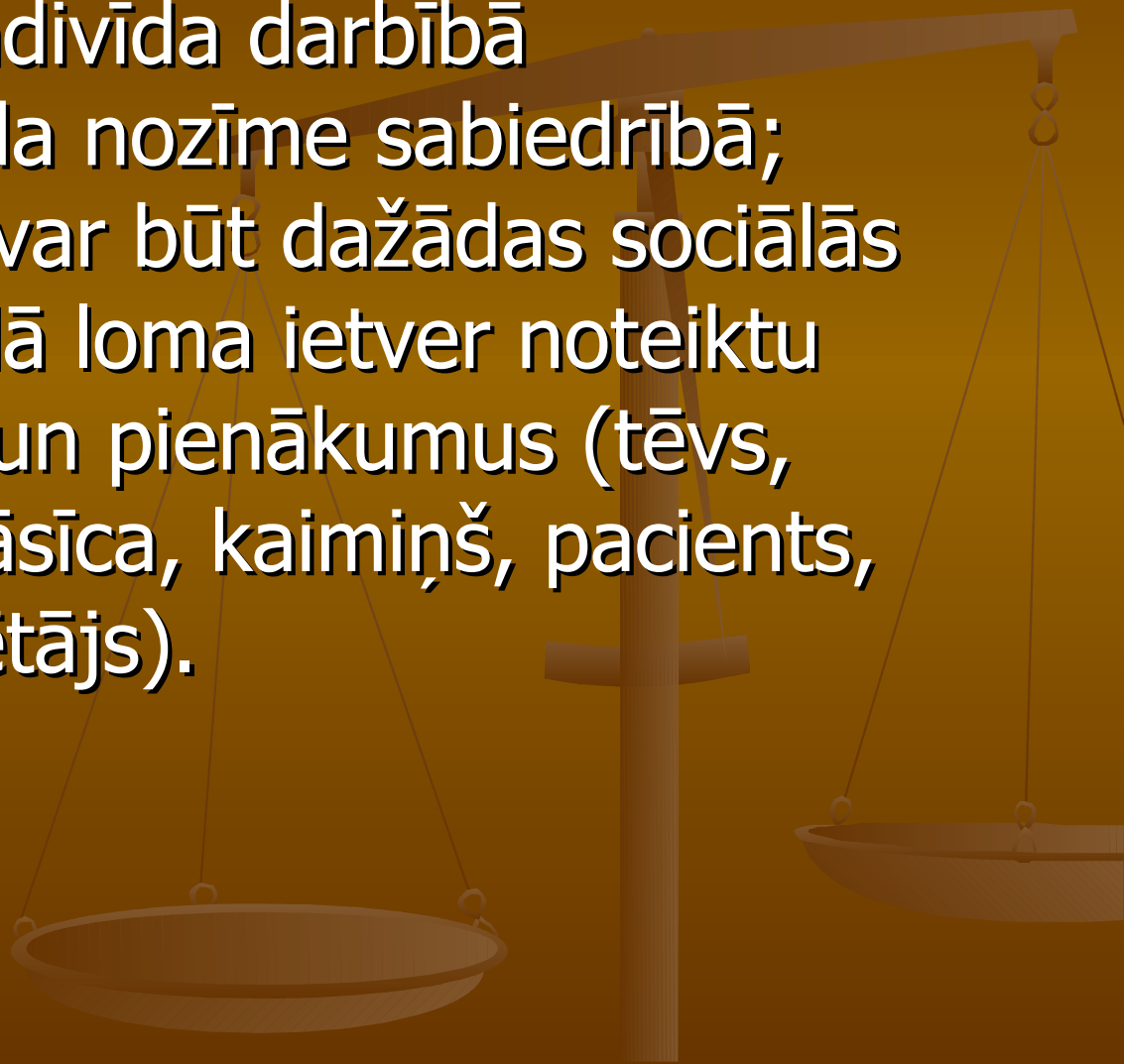
-
- **Sociālās grupas** ir indivīdu kopums sabiedrībā, kuru raksturo vismaz viena kopīga pazīme. Sociālās grupas var iedalīt dažādos veidos:
  - **neorganizētas vai nejaušas grupas** – indivīdi, kas atrodas kopā nejaušās situācijās; bez iepriekšēja nodoma organizēta sociāla grupa (pasta apmeklētāji, pacientu rinda pirms pieņemšanas, koncerta apmeklētāji);
  - **organizētas grupas** – indivīdu mērķtiecīga apvienošanās grupā, kas var būt veikta: personisku, individuālu mērķu, intereses labā (interese grupas, amatniecības pulciņš) vai kolektīvu mērķu labā (valsts institūcijas, ugunsdzēsēju vienība).

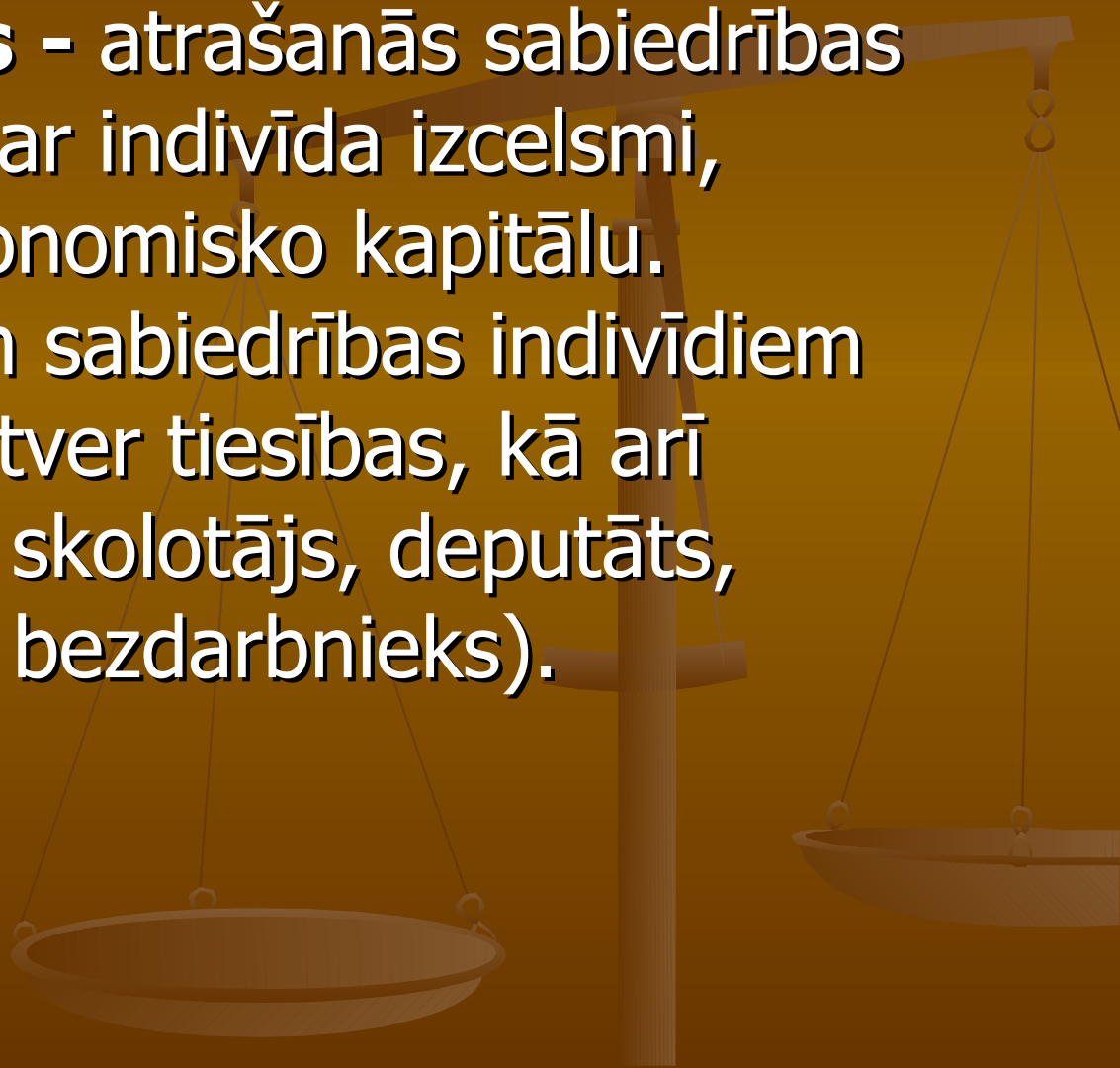
- **Sociālā mijiedarbība:** starp indivīdiem ir savstarpēja saskarsme, saistīta ar iekļaušanos sabiedrībā un piederību kultūrai un sociālai grupai.

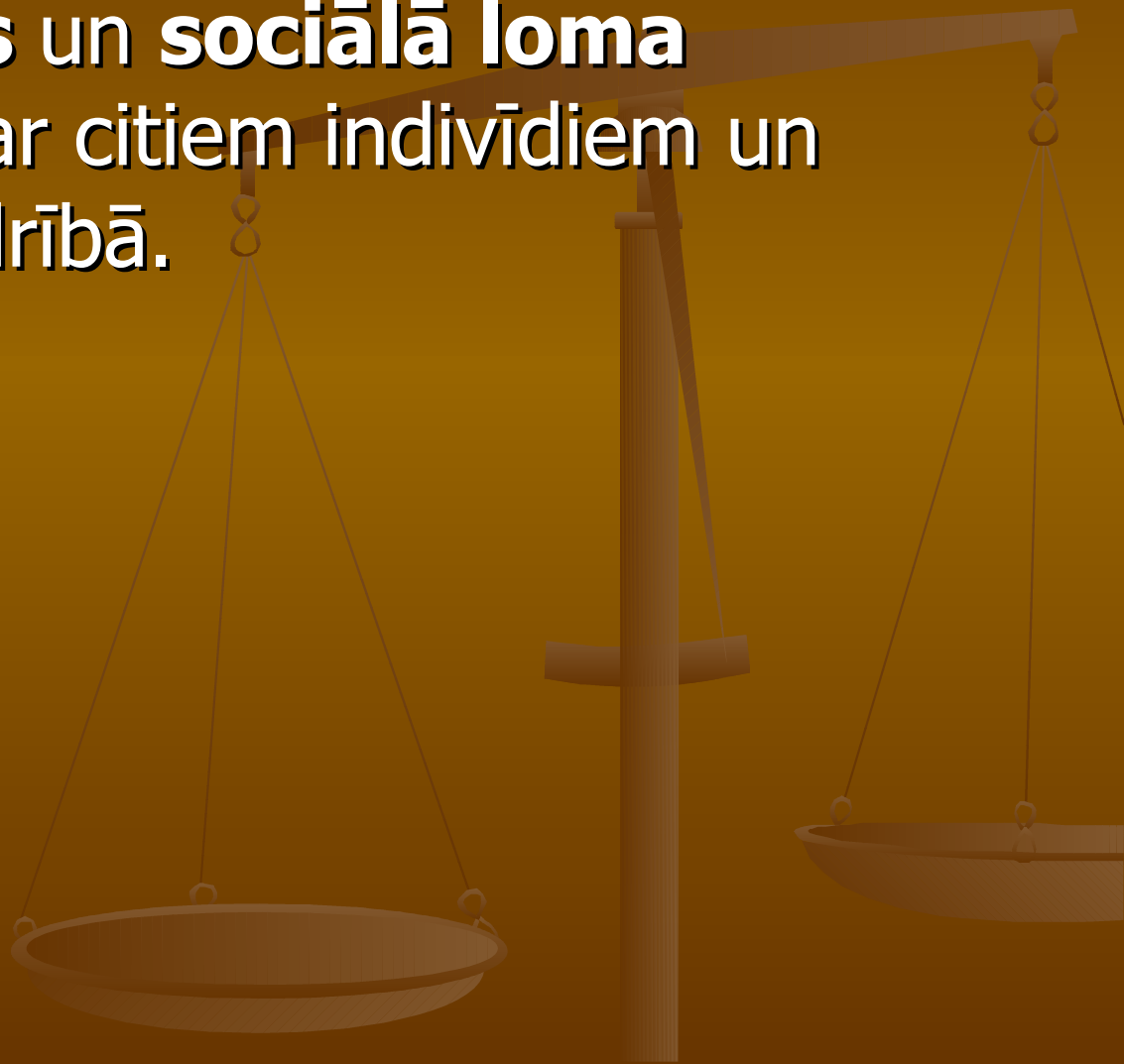
- **Sociālā loma** - indivīda darbībā īstenojusies indivīda nozīme sabiedrībā; vienam indivīdam var būt dažādas sociālās lomas, katra sociālā loma ietver noteiktu atbildību, tiesības un pienākumus (tēvs, dēls, krusttēvs, māsiņa, kaimiņš, pacients, pircējs, fans, spēlētājs).

- **Sociālais statuss** - atrašanās sabiedrības hierarhijā; saistīts ar indivīda izcelsmi, nodarbošanos, ekonomisko kapitālu. Attiecībās ar citiem sabiedrības indivīdiem sociālais statuss ietver tiesības, kā arī saistības (skolēns, skolotājs, deputāts, mācītājs, ierēdnis, bezdarbnieks).

- **Sociālais statuss un sociālā loma** vienmēr ir saistīti ar citiem indivīdiem un iekļaušanos sabiedrībā.

Prezentācijā izmantotā literatūra un Interneta resursi:

Buceniece E. Saprāts nav ilūzija. R., Pētergailis, 1999.

Gīrcs K. Kultūru interpretācija.-R.: AGB, 1998.

Austruma S., Muižarāja I. Kulturoloģija vidusskolai. R.: Zvaigzne ABC, 2010.

Semane T., Apsīte L., Rozenvalds J. Antīkā filozofija. R.: Zvaigzne ABC, 2007

Svešvārdu vārdnīca. Norden, 1996.

Философия культуры.- М., 2009,

<http://www.visc.gov.lv/saturs/vispizgl/metmat/kulturologija.pdf>

www.letonika.lv

www.liepajniekiem.lv

www.delfi.lv

www.politika.lv

www.farm1.static.flickr.com

www.home.schule.at